

Primorski List

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Izhaja vsaki četrtek ob 5. pop. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Cena za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krome. Za manj premožne 4 krome za celo leto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
IVAN BAJT.
Tisk. »Narodna tiskarna« v Gorici.

Naročnino in oznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici in na Korenjakem bregu (Riva Corno) št. 14 po 10 vin.
Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Zaupen shod v Kobaridu.

Gregorčič pride.

Kakor strela iz neba je zadela kobariske liberalce vest, da sklicuje dr. Gregorčič zaupen shod v Kobaridu. Ej, zaupen shod, na njem nam ne bo mogoče nagajati, ne bo nam ga mogoče razgnati, ta misel je zabolela njih liberalne duše. Ali nikar obupati! Kje bo shod? V pretres tega vprašanja so se sešli „modri možje“ in ko so doznali, da bo pri g. Devetaku, tedaj je bil njih sklep enoglasen, da treba Devetaka nahruliti, naj za shod nikar ne prepusti svoje dvorane. Rečeno, storjeno. Napotila se je peščica naprednih mož k Devetaku, katerega so dolga leta prezirali, in tam napeli vse svoje moči, da se jim je posrečila njih nakana. Grozili so mu, da mu vse razbijejo in porušijo, ako ne odstopi od svoje besede. In Devetak je požrl svojo besedo, odpovedal je dvorano, pal je kot žrtva „liberalne“ svobode. O Dene ure popolnosti so mu na to v zahvalo se hrullili v hiši in potem se razšli kakor Judež v temno noč — izdajalec svete narodne stvari.

„Pri Nemu“.

Pripravljalcem shoda ni upadel pogum. Ker so spoznali, da ob takim strahovanju ne dobe v Kobaridu prostane dvorane, naprosili so g. Korena „Pri Nemu“, naj bi jim za shod prepustil svoji dve sobi, ki bi skupno zajeli tudi par sto ljudi. G. Koren trdnega pričanja, je tej želji drage volje ugodil in pri svoji besedi tudi ostal. Naj mu bo za to na tem mestu izrečena iskrena zahvala.

Shod.

Ob dveh urah se je pričel shod. Ljubljenega voditelja goriških Slovencev, dr. Gregorčiča, so prihiteeli poslušati vrli možje iz Kobarida in vseh drugih krajev tega dekanata, zastopana sta bila po svojih možeh v velikem številu tudi tol-

minski in bovški dekanat. Na čelu zborovalcem je prihiteelo tudi veliko županov, zborovalcev je bilo vseh skupaj do 300. Veliko drugih povabljenih mož se ni moglo udeležiti shoda, ker je še manjkalo prostora.

Dr. Gregorčič pozdravi zbrane zborovalce. Razloži jim v kratkih besedah, zakaj je sklical zaupen shod in ne javnega. Večkrat sem že bil v Kobaridu, je dejal, a bile so vse drugačne razmere kot danes. V tedanji lepi, bratski edinosti smo lahko zborovali javno, a v sedanjih razmerah, ko je taka razburjenost, in še več, razdvijanost zavladala v stranki, ki se je odcepila od nas, sem smatral za najbolje, da vas skličem k' zaupnemu shodu. Nato predlaga volitev predsednika, katerim je bil izvoljen dež. poslanec, Ivan Lapanja, podpredsednika, katerim je bil izbran g. dekan, Jurij Peternel, in zapisnikarja, katerim je bil imenovan g. Josip Abram. Izvolitev je bila soglasno sprejeta.

G. Lapanja pozdravi dr. Gregorčiča, izrazi svoje veselje nad tem, da je zopet obiskal naš trg in mu da besedo. Burno pozdravljen nastopi dr. Gregorčič.

Dolgo že me ni bilo tukaj, pravi, a zato sem tem rajše prihiteel med vas, da se v sedanjih resnih časih pomenimo resno besedo. Glede državnega zbora vam morem malo poročati, ker ni ta skoro nič deloval. Kruta sila naših nasprotnikov je zamorila v drž. zboru vsako uspešno delovanje, obstrukcija je zatrla vse dobre načrte dobromislečnih poslancev. Vlada si je pomagala in si pomaga v nujnih zadevah s §. 14., in ker je uvidela, da s sedanjim parlamentom ne more naprej, je ona sedanji drž. zbor razpustila, in sedaj stojimo pred novimi volitvami.

Dež. zbor je letos po dolgem spanju za nekaj časa zopet vstal, a tudi izza te dobe vam ni poročati posebnih sklepov. Uspehi zadnjega zasedanja, v kolikor se vas tiče, so vam znani.

Leta 1740. umrje cesar Karol VI. Ta je bil zadnji možki habsburskega rodu. Hči bila mu je slavna Marija Terezija, ki se je poročila z vojvodo Francem lotrinskim.

Iz tega zakona je bil cesar Jožef II., ki je imel sicer dobre namene, ali malo sreče. Pod njegovim vladanjem so se začele nekatere kronovine spet trgovati od Avstrije.

Ob njegovem času so morali menihi na sv. Gori zapustiti samostan. Podali so se v Gorico k sv. Antonu, potem na Kostanjevico; a sedaj za več ko sto let se vrnejo frančiškani na sv. Goro.

Ker je umrl cesar Jožef II. brez otrok, sledil mu je brat in drugi sin Marije Terezije kot cesar Leopold II. Njemu je bil sin cesar Franc II. Temu cesar Ferdinand I. Ta je l. 1848. 2. dec. odložil pretežno cesarsko krono. Sprejel jo je naš ljubljeni cesar Franc Jožef I., ki bo tako letos 2. decembra spolnil 52. leto cesarovanja. Oče našega cesarja je bil Franc Karol, brat r. cesarja Ferdinanda.

Naša cesarska ročovina je toraj po ženski strani habsburska, po možki pa lotrinska.

Ali kako je prišla Goriška pod oblast te častite in slavne rodovine?

Ne po vojskah in morijah, temveč kakor večidel tudi druge kronovine, po mirni poti.

Stopim k našim razmeram v deželi. Društvo „Sloga“ je imelo in ima še vedno skupen program, na katerem so bili izvoljeni naši poslanci. Ali ta program se je od gotove strani zavrgel, nastal je vsled tega razpor med poslanci. V čem je iskati vzroka? V želji po nadvladstvu, v sebičnosti nasprotne stranke! Je-li to lepo, požrtvovalno? Nikakor! S tem se cepijo moči, a le v edinstvi je moč. Ako smo složni, bomo kaj dosegli, drugače nič, le ako smo edini, nas Italijani upoštevajo in morajo upoštevati, drugače smo jim v posmeh. (Odobranje.)

Kdor ruši slogo, škoduje; ako kdo že čuti, da hrani v sebi posebne moči in zmognosti, ta naj jih tudi pokaže in narod sam naj mu zato dá priznanje, štun pa nikar naj se ne usiljuje. (Odobranje.)

Neednost med poslanci se je zanesla tudi med ljudstvo, pojavilo se je v njem tako strankarstvo, ki mora človeka polniti le z žalostjo. Povsod prepir, povsod razpor. Poglejmo samo Kobarid, nekdanj in sedaj. Že to vam govori jasno dovolj.

Programa nasprotne stranke ni mogoče odobravati. „Sloga“ ima program, da na političnem in gospodarskem polju in sploh brani pravice slov. naroda na Goriškem, in sicer da deluje v to na katoliški podlagi. Krščanstvo mora vladati v javnem življenju, v politiki, ravno tako, kakor v zasebnem življenju. (Odobranje.) Sedaj pa poglejte, kaj se je na Tumovem shodu povdarjalo tukaj v Kobaridu. Trdilo se je, da vera nima v javnosti nobene besede, da vera in politika se izključujeta. Po teh načelih, ki zametajo vero, mora ljudstvo podivjati in propasti, ker vera je podlaga obstanku narodov. (Odobranje.)

Da bi nasprotniki oslabili vero v ljudstvu, so se vrgli z vso silo na duhovščino, obrekujejo jo, napadajo, blatijo in črnijo, da bi tem laglje dosegli svoje zlobne, peklenske namene. Očitajo ji, da

Avstrijski vojvode iz habsburske hiše so v začetku posedali avstrijsko vojvodino pod in nad Anizo z glavnim mestom Dunajem. Okoli teh vojvodin so se zbrale tekom časa druge kronovine po pogodbah, ženitvah.

Goriški grofi in avstrijski vojvode pogodili so se l. 1394, da bodo eden za drugim dedovali. Zadnji goriški grof Lenard je leta 1490, ker je bil brez otrok, določil, da naj mu sledi avstrijski vojvoda in nemški cesar Maksimilijan I.

Lenard umrje 12. apr. 1500 in Goriška je postala avstrijska. 21. jun. 1500. pridejo cesarski poslanci v Gorico potrditi vsa prava te dežele.

(Dalje pride.)

Štiri rimske patriarhalne cerkve.

(Piše J. K.)

Cerkev sv. Janeza v Lateranu.

Pri lateranski cerkvi je znamenito tudi to, da so bili francozki kralji kanoniki te cerkve, kar so si šteli v posebno čast. Sedež kraljevskega kanonika še vedno čaka, da ga kedo zasede.

Toda čas je, da zapustimo to cerkev, ki je glava in mati vseh cerkv, ter poiščemo znamenitosti v njeni bližini. Ako zapustimo cerkev pri vratih ob zakristiji, pridemo na trg, kjer zagledamo na levi strani okroglasto cerkvi podobno

hrepni po nadvladstvu nad drugimi stanovni, da hoče ona v vsem nositi zvonec. To ni res! Duhovščina deluje in se žrtvuje za narod, a nadvladstva noče nikakor, ona deluje za slovensko ljudstvo v cerkvi, v šoli, pri vseh mogočih društvi in organizacijah, ona rešuje častno svojo narodno nalogo. A nasprotniki? Oni škodujejo narodu, ker sejejo vanj le prepri, ki ne more roditi dobrih sadov. Letos je dežela sklenila spraviti pobiranje užitnine v svojo upravo, kar bi ji doneslo ogromnih dohodkov. A nasprotniki so to preprečili, namesto da bi dežela imela od tega kakih 50.000 dobička, nima sedaj nič. (Vskliki ogorčenja.)

Če ni pri nasprotnikih nobena pot prava, tedaj je to najmanj gospodarska. In se loči med trgovcem in kmetom, med oba ta stanova se stavijo razlike, ki niso naravne, ki so naravnost nespartmetne. Nasprotje se usiljuje med stanove, hujska se stan proti stanu, in to je v našem narodu izdajsko. Stanovi so navezani drug na drugega, eden sloni na drugem, zdravo, složno razmerje samo jih more krepiti. Mi obsojamo to umetno ucepljenje nasprotstva, mi ostanemo pri starem; sloga vladaj med nami vsemi, med vsemi stanovi, sloga nas objemaj. To so načela „Sloge“, njih se držimo. Na današnjem shodu se izrekamo za delovanje v prid slov. naroda na podlagi krščanstva, izrekamo se za slogo in edinstvo vseh stanov. (Burno odobranje, dolgotrajni živio-klici.)

Nastopi g. Klavžar. Pravi: že večkrat sem bil tukaj, bili smo složni, edini kot ena družina. Ni bilo zaprek, ni bilo strahovanja — a danes zrem zapreke skoro povsod. (Klic: še bi bilo lepo, če bi tukaj ne bilo pijavk.)

Razpor med nami je umeten. Da bi nasprotniki v motni vodi laglje ribarili, zanelili so razpor med duhovščino in učiteljstvom. In vendar sta to glavna činitelja v narodu, na katerih složnem delovanju sloni tudi njegova sreča. (Odo-

zidališče, krstno kapelo cesarja Konstantina. Tuje bil, po mislih nekaterih zgodovinarjev, krščen prvi rimskih cesarjev, malo pred smrtjo, ter je bil, kakor pripoveduje legenda, očiščen tudi telesnih gob. Krstna kapela je osmokotna. Po starem je bila navada, da so imeli krstne kapele zunaj cerkve, kakor lahko vidimo, ne daleč od nas v Ogleju. Takrat so še krstili s potapljanjem. Nekdaj so v tej kapeli krstili vse Rimljane, če tudi je v Rimu več farnih cerkv. Zdaj pa tukaj slovesno krstijo le še vsako veliko soboto odrasle nevernike, ki pristopijo v sv. katoliško cerkev.

V tej kapeli je na sredi globina za vodo, v katero vodijo tri stopnice. Ob globini so stebri. Nekdaj je bila krstna kopelj obložena s srebrnimi ploščami in vsa kapela olepšana s kipi iz dragocene kovine; vse te dragocenosti so pa odnesli v vojski podivjani vojaki v srednjem veku. Slike ob stenah iz Konstantinovega življenja so roparji vendarle pustili. Na desno so vrata v kapelo sv. Janeza Krst. Semkaj ne sme vstopiti nobena ženska, ker je ženska, Herodijada, bila kriva smrti tega največega od žene rojenega. Bronaste duri v to svetišče so iz kopelji cesarja Karakada, ter ima njih levo krilo to znamenitost, da, ko se odpira ali zapira, daje od sebe čist glas, ki se iz nižkega basa polagoma dvigne do druge oktave, ter ni neprijetno drgnjenje ali

LISTEK.

K 400 letnici združenja naše dežele z Avstrijo.

(Dalje.)

»Prosim Vas, pred vseni rečmi, da naj se opravljajo prošnje... zahvaljenja za vse ljudi, za kralje in vse oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli v vsi pobožnosti in čistosti.«
I. Tmoti. 2.

Pred 400 je bila združena naša ožja domovina z mogočno Avstrijo, z vladarji iz habsburske rodovine.

Grad Habsburg še sedaj deloma stoji v Švici. Tam je živel grof Rudolf IV. Nekega dne jaha na lov. V gozdu zasliši zvonček. Gre gledat. Najde pri potoku duhovnika, ki se sezuva, da bi prebredel potok in previdel bolnika. Grof ponudi konja duhovniku, ki ga zajaha z Najsvetejšim, a grof ga pelje za uzdo čez potok. Ko opravi duhovnik pri bolniku se zahvali grofu in mu vrne konja. Ta ga neče sprejeti. „Nisem vreden, da bi ga jaz rabil, potem ko je nosil Odrešenika v Najsvetejšem zakramentu. Imejte ga vi, da boste ložej skrbeli za bolnike“.

Ta duhovnik postane pozneje škof in voilni knez. Ko umrje cesar, pregovori ta voilni knez svoje tovariše, naj Rudolfa habsburskega zberejo za cesarja. Zgodilo se je in cesaroval je pod imenom Rudolf I.

bravanje). Razpor je tu, in v njea se skuša omajati vse razsodno moštvo. Ali hvala Bogu, veliko je med nami razsodnih mož, ki se ne udajo tem pogubnim spletkam, in z gotovostjo lahko rečemo že danes, da zgradba nasprotnikov nima obstanka, ker stoni na lažeh in obrekovanju.

Na meji živimo, kraj svojih nasprotnikov. Oglejmo si zato v tej pokrajini razvoj slov. naroda. Pred l. 1868. se je vse uradovale v nemškem ali laškem jeziku, slovenščina je hlapčevala. Koliko dela in boja je trebalo, da so se razmere zboljšale. So mari kaj dosegli oni, ki se sedaj sklicujejo za rešitelje naroda?! Nepozabni Lavrič, Tonkli, Winkler, Abram, so to dosegli. To je njih zasluga.

Na Goriškem smo imeli najprej eno osrednje slov. društvo — čitalnico, zatem bralno društvo, za nižje stanove podporo društvo. Prišel je dr. Gregorčič. Njegova želja je bila, da bi se v našem narodu, posebno v Gorici, ohranila in utrdila slov. zavest, in zato je on začel pospeševati šolstvo. Slovenske šole v Gorici, posebno „Šolski Dom“, to so spomeniki, ki govorijo o njegovem delovanju. Koliko otrok se je že rešilo tukaj potujčenja, goriški slovenski šolski zavodi so trdnjave goriških Slovencev. Ali kaj zanje zdaj dr. Gregorčič za svoje delo? Obrekovanje in blatenje! (Ogorčenost, kliči: skandal.)

Pregreha naših nasprotnikov je, da nosijo naša nasprotstva tako drzno v javnost. Poglejmo Italijane! Tudi oni imajo med seboj svoja nasprotstva, a imajo jih le med seboj, proti nam so vsi edini, javno se ne napadajo med seboj. Naši nasprotniki grešijo hudo v tem oziru. Vse obešajo na veliki zvon, blatijo in grdijo na najostudnejše načine. Dokaz so nam napadi na dr. Gregorčiča, na druge veljavne moze, na vso duhovščino. „Tutti frutti!“ Vsak pošten človek se mora sramovati take pisarije, vsak oče mora zabraniti uhod v svojo hišo takim listom, ako noče svojih domačih duševno zastrupiti, ako noče v družini zamoriti vsako moralno življenje.

Lavrič ni bil naše vere, ni se vedno ujemal s svojimi sovrstniki, a spoštoval je duhovščino, znal je ceniti nje veljavo za narodno stvar. Bil je požrtvovalen, ni skrbel najprej zase in edino le zase, kakor naši sebični nasprotniki.

Predragi! Na današnjem shodu izrekamo mi to-le: Mi obsojamo delovanje naših nasprotnikov. (Klič: obsojamo!) Mi pretestujemo proti njihovim pogubnim nakanam. (Klič: protestujemo!) Mi ostanemo v boju proti taki veri in narodu sovražni stranki. (Klič: ostanemo!) (Pod zborovalščem se sliši upitje najete, druhali.) Vidite, s takimi elementi deluje nasprotna stranka, jasno so dokazali, kakšni so. S tako bando ne moremo, ne smemo! (Odobranje, burno pritrdjevanje.)

skripanje, ampak prav čist prijeten glas, ki je dal tem durim ime „pojoče duri“.

Iz krstne kapele gremo mimo cerkve na nasprotno stran trga. Tam je kakor nekakošna visoka kapela, spredaj odprta, z muzičnimi slikami ozaljšana. To je ostanek triklinija ali pogostovalne mize papeža Leona III., kjer je sam gostil tujce, ki so prihajali v Rim. Lepi mozaiki predstavljajo razmerje med cerkvijo in državo, ki se druga drugo podpirati.

Poleg te starodavne stavbe je tudi poslopje, v katerem so sv. stopnice, po katerih je šel naš Gospod v Pilatovem sodišču na prostor, raz katerega ga je deželni poglavar pokazal ljudstvu rekoč: „Ecce homo!“ „glejte človeka!“ Prave stopnice so pokrite z lesenimi; vseh stopnic je 28, ter so iz mehkega tirskega marmorja. Pobožni romarji gredo po njih na kolenih, ter na vsaki stopnici opravijo posebno molitev, ter jo poljubijo; vendar v zadobljenje odpustkov zadostuje, da se pobožno stopa po njih premišljeva Kristusovo trpljenje. Na vrhu je kapelica, radi množine svetinj jo imenujejo „Sancta Sanctorum“ t. j. Najsvetejše. Od tukaj vodijo na obeh straneh druge stopnice zopet navzdol, po katerih se množica brž razide.

Posnetek teh pravih sv. stopnic imamo tudi na mirenskem Gradu in na Gorenjskem pri sv. Juštu nad Kranjem. Verniki se tukaj lahko udeležijo istih du-

Za besedo se oglasi dež. poslanec. Lapanja. Nisem vam tuj, saj sem med vami veliko, da, največ. O delovanju v dež. zboru vam imam kaj malo poročati, saj so se vam razmere v deželni hiši dovolj jasno razložile. G. poslanec poroča o svojem delovanju. V centralni komisiji za revizijo katastra, v katero je bil izvoljen in kjer je s sodrugi pridobil 18% znižanja na zemljiškem davku, na kar je vlada vdobila še 10%. (Hvala-klič). Omeni še svoje sodelovanje v prizivni komisiji za osebno dohodnino in predlaga kot sad svojega razmišljanja naslednje resolucije:

1. Visoka vlada se pozivlja, naj poskrbi v naših krajih za lokalno železnico od Sv. Lucije do Bovca, oziroma do Loga.

Poskrbi naj za regulacijo Soče, Nadize in hudournikov, posebno Štjaka; za posušenje „blata“ in za še en most na Kamnem.

Vlada naj podpira občine pri gradnji potij.

2. Zemljiški in hišni davek naj se odpravita. Od zemljišč treba sedaj plačati davke, tudi če nič ne nesejo, ta davek je kmetu škodljiv; torej naj se ga odstrani.

Pobira naj se samo osebna dohodnina za določeno najnižjo svoto (minimum), ki je vsakemu nujno potrebna za življenje, in katera ostani vsakemu nedotakljiva glede obdačenja.

3. Upelje naj se direktna, splošna, tajna volilna pravica po narodnostnih kurijah za drž. in dež. zbor.

4. Upelje naj se taksa za delavce iz inozemstva.

5. Za nadomestilo za koze, katere vlada preganja v naših krajih, naj da ona kako nadomestilo.

6. Davki naj se v kobar. okraju pobirajo dvakrat in ne štirikrat na leto.

7. Kmetijska društva, zadruge, mlekarne naj vlada znatnejše podpira in pospešuje.

8. V Kobaridu naj se ustanovi kat. nar. pol. društvo za cel okraj. (Odobrav.) Besedo povzame vnovič dr. Gregorčič. Zahvali se vrlim možem, ki so se v tako obilnem številu udeležili shoda, in jih pozivlja k vstrajnosti in nevstrašenosti. On sam ni nikdar delal in ne dela zaradi dobička ali časti, ampak njemu sta na srečo le napredek in blaginja naroda. Da je temu res tako, hoče tudi v prihodnje dokazati s tem, da bo deloval in še deloval, da si žanje za svoje delo le ne hvalčevanje in zaničevanje. G. govornik priporoča vsakemu vdanost in opreznost, pozivlja k ustanovitvi kat. nar. pol. društva, po katerem bomo laglje uresničevali svoje resolucije. Izomika, dobra vzgoja, verska vzgoja bodi vsakemu prva skrb, to bodi tudi pot, ki nas vodi h konečnemu cilju. (Živio-klič).

Neki kmet iz Selc naprosi dr. Gregorčiča priporočanja za podporo poti v tamošnjem kraju, nakar zaključil gosp.

hovnih dobrot, kakor na pravih stopnicah, seveda vse drugačne utise napravijo in sv. čutila izbujajo prave sv. stopnice.

Koliko ljudi je že šlo po teh sv. stopnicah; pa koliko jih je, ki niso od te hoje imeli nobene duhovne koristi, Duh je, kateri oživlja, t. j. premišljevanje, same sv. stopnice nikogar ne vedejo v nebesa.

Pred dobrimi 50 letmi sta po teh stopnicah hodila dva človeka. Eden gospod de Bussieres je bil ves zatopljen v pobožnost, ter je vzdihnil ves ginjen: „Pozdravljam vas sv. stopnice! Njegov spremljevalec, mlad jud Ratisbone se mu je pa hudomušno posmehoval. „Ne smejajte se“, ga zavrne pobožni prijatelj „kmalo boste tudi vi po kolenih tod stopali“. Malo dni potem se je to prerokovanje dopolnilo. Alfonz Ratisbone se je prečudno spreobrnil, obiskal je sv. stopnice, ter je kakor spreobrneni Savel objokoval svojo dosedanjo slepoto. Postal je duhovnik listega, katerega je prej zasmehoval. Na prostoru, kjer so bile začetkoma sv. stopnice v Jeruzalemu, tam kjer je zdaj še obok mostovža, raz katerega je Pilat Jezusa pokazal ljudstvu, je ta speobrneni jud sezidal cerkev in samostan Sijonskih sester, katere neprenehoma molijo za spreobrnenje Judov rekoč: „Oče odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo“.

Lapanja shod. Zahvali se dr. Gregorčiču, da je prihitel v Kobarid in pozove zbrane moze, naj mu izrečejo svoje zaupanje, na kar so se mu odzvali vsi z gromovitimi, dolgotrajnimi živio-klici. Slava mu!

Demonstracija po zaupnem shodu v Kobaridu.

Ker so kob. liberalci pogoreli gledé prostora za shod, so hoteli vsaj kako drugače ponagajati. Najeli so nekaj ljudi in jih napili, da so potem pijani tulili. Shoda ni to kar nič oviralo. Med to druhalijo so bili tudi naši „napredni“. Zares, vsak pošten človek se je čudil, kako so napredovali v surovosti. Naši ljudje so se te podivjane, pijane bande naravnost sramovali. Resnica je, pijani so upili: živio Tuma, živio Tula, — take ljudi mu radi prepuščamo, pošteno društvo se jih sramuje. Z divjim tulenjem so pozdravili dr. Gregorčiča še pri odhodu, upili so le še oni, ki so mogli, drugi so v pijanosti omahovali. Naše ljudstvo pa je potrjeno v dobrih načelih spremljalo v duhu g. Gregorčiča in mu priseglo zvestobo, ter obsojalo kobariske izdajalce slovenskega naroda!

Politični pregled.

Vrhbosenski nadškof dr. Stadler. — Po sklepu l. kat. hrvatskega shoda v Zagrebu je imel nadškof dr. Stadler pri banketu govor, ki so ga navzoči z nepopisnim navdušenjem sprejeli. Začetek govora slovi: „Bratje moji! Nimam razloga, da se vam zahvaljujem, ker vam je prijatelj nadškof zagrebški že vse povedal. Jaz hočem samo dvoje reči na to: Prvo se tiče našega naroda, a drugo naše sv. vere. Kar se tiče našega naroda, želim iz dna duše svoje, da se čim prej Bosna in Hercegovina zjedini z materjo zemljo (Hrvatsko). . . .“ Tem besedam so sledili gromoviti kliči: Živio Stadler, burno ploskanje in klicanje, ki je trajalo dolgo časa.

Nadškof dr. Stadler je dobil radi teh besed od ogerske vlade v imenu cesarjevem grajalno pismo. Ta cesarjev ukor pa ni imel svojega izvora v nasprotstvu proti uresničenju idealov hrvatskega naroda, ampak v drugih ozirih. Presvetli cesar je imel v tem pismu oziroma mednarodne zveze in pa na predloženo uresničenje tega uprašnja. Znanó je tudi, da je nadškof dr. Stadler cesarju zelo priljubljen škof. —

Dne 10. l. m. je bil nadškof Stadler v avdijenci pri papežu. Ko ga je papež zagledal, je izrazil svoje veselje, da je iz nevarne bolezní zopet okreval. Rekel je: „Milost Božja in moja molitev rešila je meni mojega Stadlerja“. Sv. oče je govoril z njim tudi o zadnjem dogodku, ki se je tikal njegovih besedi pri banketu v Zagrebu ter rekel, da mu je poznati težki položaj katoliške duhovščine v Bosni.

Nove volitve za državni zbor.

Volilno gibanje je po vsej Avstriji živahno. In ni čudo, ker od novega parlamenta je odvisna osoda Avstrije. Vse stranke se skrbno pripravljajo na nove volitve. Zlasti se pa kaže vedno več zanimanja mej priprostim ljudstvom. Prišel je narod do spoznanja, kolikega pomena je pravica, ki je v njegovih rokah. Vladar sam deli svojo vladarsko oblast z ljudstvom. Ono sme po svojih zastopnikih objavljati in utemeljevati svoje želje in potrebe in po teh osnovati si nove zakone. — Od dobrih zakonov je odvisna sreča države, pod slabimi vse ječi. Posebno pa je v naših dneh, ko sili socialno vprašanje tako močno v ospredje, živa potreba, da se v tem smislu preosnujejo postave ter se preskrbe nove odredbe. Koliko novih načrtov potrebuje stiskani kmetijski in obrtni stan, koliko šol itd., koliko obrambe potrebuje cerkev. Vse pričakuje novega življenja po tako burnih časih. Dobro zakone zamorejo dati le dobri poslanci. Zato se ozira ljudstvo po takih možeh, ki bi zamogli njegovo stvar uspešno zagovarjati in vse potrebno ukreniti. Katoliško ljudstvo pa prešinja zavest, da je vse zlo v državi zakrivil liberalizem. Uže desetletja vlada — a zlo se čim dalje

množi. Vsled liberalnih postav propada trgovski in obrtni stan, ker se je odprla neomejena konkurenca. Kmetijski stan vzdihuje pod neznosnimi davki, ki so nastali vsled liberalnega militarizma. Šolstvo kaže bridke, gnjile sadove — vsled brezverske ali versko nebrizne vzgoje. Nekateri narodi kratijo drugim najbolj naravne narodne pravice, ker liberalstvo ne pozna pravic, ampak le silo in premoč. Javno življenje nosi znak pokvarjenosti, ker smejo židje in njih liberalni sluge nekaznivo zastupljati katoliško ljudstvo. — Tako ne sme dalje! Krščansko ljudstvo ne pusti več blatiti najsvetejših svetinj. Vzdrnilo se je. Otrsti se hoče liberalnega jarma. Zato se krepko organizuje povsod krščanska stranka, ki je zapisala na svojo volilno zastavo: „Liberalcu nobenega glasu!“ Zbrane hoče imeti v državnem zboru moze, katere prešinja katoliško prepričanje. Spričevalo o tem si morajo sami dati! V dva velika tabora — lahko rečemo — se deli Avstrija, v krščanski in liberalni. Boj za načela se bje povsod, in verno ljudstvo se ne plaši surovih napadov sovražnika, temveč pogumno prodira in bo prodiralo — dokler ne zmaga!

Novice.

Spomnite se! — Prosimo vse gg. naročnike, da nam nemudoma dopošljejo zaostalo naročnino. Prijatelje prosimo, da upodbujajo naročnike k rednemu plačevanju, ker se s tem prihrani upravništvu mnogo dela.

Župnijski izpit sta z izvršnim uspehom napravila gg Ivan Korsič, kaplan c. kr. mornarnice in Ivan Maizlich.

Bolinsko železnico so začeli graditi. Pred vsem se napravi predor pri Podbrdu.

„Soča“ in „Edinost“ sta prinesli svoje mnenje o naši notici v zadnji št.: „Sočin“ napad na kardinala dr. Missia“. Videti je, da je „Soča“ razumela, kar smo hoteli reči, dočim nas „Edinost“ po stari navadi noče razumeti. „Edinost“ št. 234. piše: „Ker je torej že tako, da se nekdo mora jeziti — ali Slovenci sami, ali Lahi sami, ali pa morda obojni — je pomnenu slovenskega „Primorskega Lista“ še najmanj zlob, ako se jeze — Slovenci!“

Odkrito moramo povedati, da ni to mnenje slovenskega „Primorskega Lista“, ampak konfuznost „Edinosti“. Mnenje „Primorskega Lista“ je, da naj se nihče ne jezi. Naša odkritosrečna želja je, da naj se v naši deželi, ki je dvojezična, vsi deželni napisi napravljajo v obeh deželnih jezikih, nikakor ne v latinščini, kakor je „Soča“ nasvetovala. S tem je razvozan voz, ki ga „Edinost“ nimogla razvozljati!

Par zanimivosti iz kazenske obravnave proti Gabrščeku dne 15. t. m. — 1. Kdo je zagovarjal Gabršček? Zagovarjal je advokat dr.

Triller iz Ljubljane, brezverec, ki je dne 7. t. m. v Ljubljani v navzočnosti Tržičanov gostov govoril tako-le: „Nam se gre za emancipacijo od Dunaja in od Rima, ki nas vežeta v svobodnem narodnem razvoju ter nam delata na vseh poljih prosvete in politike največje ovire“. S temi besedami je ta mož označil težnje narodno-napredne stranke na Kranjskem in na Goriškem: Proč od Dunaja in od Rima! Težnja narodno-napredne stranke je torej obrnjena proti avstrijski državi, ki ima na Dunaju svojega cesarja in proti katoliški cerkvi, ki ima svojega poglavarja v Rimu. Ta mož tedaj je prišel v Gorico zagovarjat Gabršček, ki je bil obdolžen raznih pretilnih besed proti dr. Gregorčiču.

2. Kakšne priče je imel Gabršček? Kot pričja je nastopil blagajničar „Trgovsko-obrtne zadruge Delak, katerega je g. predsednik Zörreer pod prisego vprašal: „Ali ste slišali, da bi bil Gabršček rekel: Take ljudi bo treba ne samo s palicami, ampak z revolverjem“. Delak: „Nisem slišal, Gabršček tega ni rekel“. G. predsednik Zörreer: „Kaj tedaj vi prisežete, da niste slišali, ali da Gabršček tega sploh ni rekel?“ Delak: „Da, Gabršček tega sploh ni rekel!“ Predsednik Zörreer pokliče

pričo č. g. Tabaja in mu reče: „Tukaj g. Delak pravi, da Gabršček sploh tega ni rekel!“ Tabaj: „Gospod predsednik, jaz sem te besede slišal!“ Predsednik Zörner: „No, g. Delak, ali tedaj vi ostanete pri tem, da Gabršček sploh tega ni rekel, ali samo, da vi tega niste slišali?“ Delak: „Da, jaz tega nisem slišal.“ Pri teh besedah se je vsa dvorana na glas zasmejala. (Dalje prih.)

Láži in láži! Kakor pri nas, tako je povsod. Ker drugače ne morejo, pa lážejo, obrekujejo, zasramujejo, samo da dosežejo svoj namen. „Vdari pastirja in ovce se bodo razkropile“. Da, da, vdarimo po duhovnikih, pa bo dobro.

Evo zopet slučaj na Francozskem. Med toliko in toliko samo eden. Godilo se je v minulem mesecu. Za nedolžnim Flamindicu, prišel je na vrsto duhovnik Santal. Obdolžen je bil nemoralnih del in nesposobnosti na šolskih otrocih. Bil je pa čisto nedolžen in kot tak tudi hitro oproščen.

In kaj je sledilo iz preiskave?! Otroci, učenci bili so nalašč zbrani in poplačani od uredništva „Petite Republicque“ in drugih liberalnih listov ala „Slov. narod“, „Soča“ itd., naj lážejo in krivo tožijo duhovnika — veroučitelja, duhovnika, katerega je vse spoštovalo in ljubilo kot pravega apostola ljubezni in usmiljenja. Uprizorili so škandal, se ga vmisli in raznesli v svet, samo da bi udarili po duhovnikih, češ: glejte! kakšni so! na križ z njimi!

O kaj bi bilo pa, če bi se med duhovniki godilo to, kar se godi pri drugih stanovih! O če bi se hotelo pisati, kaj se tam godi, to bi bilo pisarenja in pisarenja! V Trstu n. pr. je bil ravno zdaj zapleten v ostudne preiskave liberalni advokat Angeli, ki je osramočen ubežal čez luže v Benedke!

Dragi čitatelj! kedarkoli tedaj čitaš v tržaskem „Piccolo“, v „Friuli Orientale“, v „Slov. narodu“, v „Soči“ itd. kaj čez tega ali onega menih ali duhovnika, tedaj lahko rečeš: „Tisti menih ali duhovnik je že gotovo nedolžen“.

Volilne liste za V. kurijo v Gorici. Tukajšnji magistrat naznanja, da bodo izložene volilne liste od 15.-22. t. m. ter da si jih vsakdo lahko ogleda pri mestnem anagrafično-statističnem oddelku in sicer vsak dan od 9.—12. dop. in od 4.—6 ure popoldan. Reklamacije proti tem listam vlagati je v teku tega časa pri e. kr. okrajnem glavarstvu v Gorici.

† **Umrl** je 10. t. m. v Ljubljani oče občesposlovanega rodovine Dermastijeve. Zadel ga je mrtvoud, da je v kratkem času izdihnil. Žalujejo rodbini in zlasti č. g. kaplanu solkanskemu izrekamo nasrčnejše sožalje.

Iz Boveca. Kakor je vže znano cenj. čitateljem lista, je zadel našo bovsko dekanijo in ob jednem tudi vso nadškofijo goriško hud udarec vsled smrti preč. g. dekana Fr. Illovarja. Moralo je priti tako, kakaj od hude boleznj, ledične in srčne, ki sti ga mučili nad dve leti, nismo mogli pričakovati drugega — da, čuditi se nam je bilo, da je še toliko časa vstrajal.

Pokojni g. dekan je bil rojen v Mostah blizu Ljubljane 28. sept. 1848., posvečen v Gorici 1. sept. 1872.; služboval je nekaj časa kot kaplan v Čerknem, potem kot župnik na Št. Viški Gori, kjer je vzgojil dobro izvežbani pevski zbor, in, kar je največjega pomena, poučeval, vodil in vežbal tedaj še mladega g. Janeza Laharnarja, zdaj organista ravno tam, da se je povsod tako visoko v glasbi ter da uživa sedaj čast med slov. skladatelji in deluje tudi sam v čast slov. naroda. Kako priljubljen je bil na Št. Viški Gori, kaže pač najbolj to, da se ga vsi še danes častno spominjajo.

Z Št. Viške Gore je prišel slednjič pred kakimi 11 leti za dekana v Bovec kjer ga je tudi slednjič našla smrt. Hudi napori v prvih dveh službah so mu mnogo škodili, in sam se je večkrat izrazil, da ni prišel popolnoma zdrav v Bovec. Večkrat se je več ali manj prehladil, a prehlajenje, katerega se je nalezl predlansko jesen po visokem, južnem snegu iz Plužne v dan patrona sv. Miklavža, mu je po lastni izjavi največ škodilo in zadalo smrtonosno ost.

Pokojni je bil jako unet in delaven duhovnik, in kdor ga pozna, zlasti pa gg., ki so službovali pod njem kot kaplani,

morajo priznati, da je bil naravnost neuporen ter ne samo vesten predstojnik, ampak tudi pravi oče in prijatelj, v družbi pa zadnjemu kaplanu kolega. V vedno hvaležnem, spominu ostane gotovo vsem in tudi vernikom samim, kateri ga jako hvalijo kot izbornega učitelja; mi pa, ki smo ga poznali in sploh vsi duhovni sobratje, skazujmo mu udano srce in ljubezen z molitvijo, češ, mnogo je trpel na zemlji, premnogo in udano trpel, zato pa mu zdaj čim preje daj Vsegamogočni večni mir in pokoj!

Iz zapuščine preč. g. dekana Fr. Illovarja nam je omeniti sledeče: Slov. Alojzijevisču je zapustil 200 gld.; „Šolskemu Domu“ 200 gld.; malemu semenišču 2000 gld.; dalje je zapustil bovški farni cerkvi 2000 gld.; za reveže v Bovec ustanovo 1000 gld. Spomnil se je tudi priljubljene mu Št. Viške cerkve in tamošnjih revežev ter revežev v rojstni vasi v Mostah pri Ljubljani. Pravični Bog mu plačaj!

V Rihenbergu je, kakor piše „Soča“, nad 80 „Primorcev“. Tudi „Soč“ da je mnogo. Žalostno! Rojaki, zganite se!

Novo nakane v „trgovski-obrtni zadrugi“. — Iz Rihemberga smo prejeli sledeči preklie:

Pred 14 dnevi prišel je k meni Jože Čopič v imenu neke Ličen-ove stranke, da mu izročim pooblastilo kot ud trgovske obrtne zadruge, češ tam je nekaka pomota, katero mora vodstvo odstraniti.

Pozvedevši vse spletke in zvijske preklicujem moje pooblastilo, in nima nikdo pravice, niti Ličen, niti Tuma s tem do nobenega glasu.

Kerševan Ignac, št. 246 Preserje Rihenberg.

Volilni shod v Šempasu na Veliki Otavi. Na povabilo „Sloge“, zbralo se je v nedeljo dne 14. oktobra nekaj nad 300 volilcev na Veliki Otavi. Tam smo videli domače starešinstvo skoraj polnoštevilno z g. županom na čelu. Tujece je bilo prav malo, niti 10 mož. Dež, ki je silno lil, je zadržal mnogo volilcev, da niso prišli. Sicer pa je bila prostorna dvorana polna in še v stranskih prostorih je bilo še mnogo mož.

Ko je ura 3 odbila, je odprl zborovanje odbornik „Sloge“ č. g. Bl. Grča. Sporočil je zborovalcem pozdrav od dr. Gregorčiča, zborovalci pa so pozdrav vrnili z mogočnim „živio dr. Gregorčič!“ Nadalje je pojasnil postavo o zborovanju in povedal, zakaj se je danes sklical volilni shod ter konečno zborovalce povabil, da si izvolijo predsednika.

Govorili so g. Faganel Jož., dež. poslanec Grča in č. g. vikar Knavs. — Sprejete so se sledeče resolucije:

1. Dne 14. oktobra na Veliki Otavi pri Šempasu zbrani volilci popolnoma zaupamo dr. Ant. Gregorčiču, se mu zahvaljujemo za njegovo nesebično in požrtvalno delovanje, ter priporočamo in bomo volili tiste kandidate za državne poslance, katere bo predlagal dr. Gregorčič in njegova stranka.

2. Vsi tu zbrani volilci spoznavamo, da katoliška vera je resilni temelj za nas posameznike, za naš narod, za našo Slovenijo, za našo Avstrijo. Uverjeni, da verska načela so resilna za naš narod tudi na gospodarskem polju: slovesno izjavljamo, da izdaja slovenski narod lista stranka, ki krščanska načela izključuje iz javnega življenja.

Iz Štanjela. — Dne 11. t. m. je gad ugriznil Franco Švagelj v nogo. Čeravno brez zdravniške pomoči, je vendar upanje, da okreva.

V Lokavcu je dne 12. t. m. umrl nagle smrti poročnik g. Franc Pečenko. Prišel je bil po svojo g. soprogo, (Rolletovo), ki je bila nekaj časa pri svojih stariših!

V Štjaku nad Vipavo je tamošnji lovski čuvaj ustrelil 7. t. m. proti večeru nekega Jožefa Seražina. Zasačil ga je bil pri zajčjih zanjkah. Slednji je vedno zajcem prožil, zato mu je bil čuvaj ne-ljuba oseba. Žugal mu je večkrat, da ga bode z nožem zabodel. In to je hotel tudi oni večer storiti. Toda, ko je čuvaj videl da je v nevarnosti, sprožil je zamokres, in kroglja je zadel nasprotnika v srce tako, da se je na mestu mrtev

zgrudil. Od strela se je celo obleka vžgala vstreljenemu. — Čuvaja je gnal žandar v Komen, kamor je pa prišlo koj drugi dan mnogo prič, ki so dokazale, da je Seražin čuvaju mnogokrat žugal z nožem. In ker je bil Seražin malo prida, večkrat zaprt, nasprotno čuvaj poštenjak, ki je branil le svoje življenje, je bil koj izpuščen. Seražin je bil star okrog 40 let in neporočen.

Teran. Letos imajo po Krasu posebno dober letos. Tako zrelega grozdja-refoška ni bilo že več let. Kapljica bo izvrstna; take ni bilo že dvajset let. Izredno dobro da imajo na Vojšćici in po nekaterih bližnjih vaseh.

Izpoznanje sv. vere. — 10. septembra prišel je naš prestolonaslednik Francišek Ferdinand ob 11. uri v Berlin. Bila je nedelja. Urno sede v kočijo in od kolodvora pelje se naravnost v cerkev sv. Hedwige k sv. maši. Na to se le je šel po svojih opravilih. Tako je, visoke glave spoznajo Boga in spolnujejo verske dolžnosti, ljudje na pol učeni pa so v tem na slabšem.

Črtice o čebelarški razstavi v Celovcu o priliki 45. shoda nemško-avstrijskih in ogerskih čebelarjev. (Konec.) Tretji oddelek.

Naposled si stolil še v tretji oddelek mej žive panje. Iz posamezno stoječega centralca, dvojčaka in ležečega panja, si videl tu, kako čvrsto letajo čebele na pašo. Obiskovalci razstave, gospe in gospodje in teh je bilo mnogo, so stali v gostem čebelinem roju ter pregledovali, odpirali in obračali panje, vendar skoraj nljedna čebela jih ni vpičila; živalice so namreč že vkrotene in vdomačene vsled vednega pregledovanja. Razstavljene čebele so bile ali sive kranjske, ali črne koroške ali nemške, pa tudi rumenkaste italijanske pasme; celo rumeno cipriško matico je bilo videti. — Predavanje v odseku o čebeloreji je bilo splošno. Odveč bi bilo o tem pisati.

Dal Bog, da bi ta razstava dosegla tudi svoj plemeniti namen, da bi se ljudstvo po Koroškem, Kranjskem, Primorskem, sploh v naših krajih, ki so ugodni za čebelorejo, bolje zanimalo za to pridno in koristno živalico, da bi je ne preganjali, kakor uprav v sedanjem času vinorejci, sicer slabo poučeni, delajo; če si tudi čebela kedaj privošči soka iz sladkega grozdja, njena škodljivost vendar ni v nikaki primeri s koristjo, ki jo sploh sadju in s svojim pridelkom ljudem čez leto podeluje. A. R.

Socijalne drobtinice.

Sv. Oče Leon XIII. opominjajo nas v Svoji okrožnici z dne 15. maja 1891, naj se borimo neutrudno proti socijalnemu zlu. „Vsak, kdor je poklican — pravijo — naj se nemudoma loti dela, da ne postane rana silno naraščajočega zla vsled zamujevanja še hujsa. Državne vlade naj prično pomagati s svojimi zakoni in odredbami. Delavci, za katerih usodo se gre, naj svoje koristi postavnim potom zastopajo. Ker pa zamore edino vera popolno in za stalno v okom priti vsem zlem, širi naj se vedno bolj prepiranje, da je potreba pred vsem poživiti krščansko mišljenje in življenje, brez katerega ne izdajo čisto nič še tako modre odredbe, še tako dobre obljube. Kar pa zadeva cerkev, ne bo ta niti trenutka odrekla svoje pomoči. Njeno delovanje bo tem plodonosnejše, čim več prostega gibanja se jej dovoli. Naj bi imeli to pred očmi oni, v katerih rokah je blagor držav.

Naj bi vsi udje duhovščine posvetili vso svojo moč in vso gorečnost veliki nalogi in naj bi pod Vašim vodstvom, častiti bratje (škofje), neutrudljivo označevali in zabičevali vsem stanovom načela svetega evangelija. Delujejo naj z vsemi sredstvi, katera so jim na razpolago, za blaginjo ljudstva, zlasti pa naj si ohranijo ljubezen, ki je kraljica vseh čednostij, ter naj jo zanetijo v drugih, v visokih in nizkih. Rešenja nam je iskati namreč v popolnem dejstevstvu ljubezni, one krščanske ljubezni, ki je kratek za-popadek vseh evangeljskih zapovedij. Saj ljubezen je vedno pripravljena žrtvovati se za blaginjo bližnjika in je najizdatnejše zdravilo proti strupu napuha in svetnega samoljubja. Njeno božansko delovanje je orisal tako lepo apostel

Pavel z besedami: „Ljubezen je potrpežljiva, je dobrotljiva, ne išče svojega, vse pretrpi, vse prenese“.

Naša društva.

Gospodarstvo... v trgovski zadrugi. O svojem času smo vže opozorili čitatelje, da je prišla ta zadruga z neomejeno zavezo v roke dolžnikov... na police. Danes pa hočemo razkriti gospodarstvo, ki vlada v zadrugi.

1. Ravnateljstvo zadruge, izvoljeno dne 11. marcija t. l., v katerem je bolni in vže dolgo nezmožni g. Iv. Dekleva predsednik, a g. Andrej Gabršček, dolžnik na police, podpredsednik in pravi gospodar z našim denarjem, ni bilo do zdaj še vpisano v zadrugi register pri trgovski sodniji in vsled tega nima nobene pravice voditi zadrugne posle, ker po postavi imajo zadruga voditi stari odborniki, dokler niso novoizvoljeni vpisani v zadrugi register. Vsi podpisani teh slavni ravnateljev so torej neveljavni.

2. Trgovska sodnija ni hotela vpisati slavnega Gabrščekovega ravnateljstva, ker gospodje niso predložili podpisov v overovljeni obliki. Dr. Tuma — moder mož — je gnal stvar v Trst in na Dunaj do najvišjega sodišča. Najvišje sodišče je zavrnilo vzklic dr. Tuma in ob enem razveljavilo volitev občnega zbora dne 11. marcija t. l. Kdor išče, najde. Tako je tudi tukaj dr. Tuma našel, česar ni hotel videti in ne slišati pri občnem zboru od strani g. prof. Čebularja. Ali — zdaj pride še najlepše. Najvišje sodišče je razveljavilo ono volitev vže pred 3—4 meseci, da on nima v zadrugi nobene pravice, da predsednik nadzorovalnega sveta je vedno še g. Čebular in ne on, da ravnateljstvo je vedno še staro, v katerem so gg. dr. Franko, Jer. Kopač in drugi, ki so vpisani v zadrugi register in ne slavni možje izvoljeni, dne 11. marcija t. l. Toda za vse postavbe in za vse razsodbe se dr. Tuma in Gabršček zmenita kakor za lanski sneg, ona dva gospodarita v zadrugi z novim odborom vred vže 7 mesecev brez vsake pravice. To je naravnost turško gospodarstvo.

3. Zadruga je osnovana z neomejeno zavezo, to pomeni, da so vsi udje zavezani s celim svojim premoženjem. Lepo gospodarstvo, kaj ne, s celim premoženjem udov? Če bi zmanjkale hranilne vloge ali če bi propali dolžniki na police in bi bogati g. Gorup v Trstu iztirjal brezštevne menice podpisane od nepostavnega ravnateljstva, kdo bo odgovoren za primanjkljaj? Bog si ga vedi kdo, ali to pa je, gotovo, da dolžnikom, ki nič nimajo, ne bo nikoli nobeden nič vzal boben bi pa pel posestnikom, kateri so se zavezali s celim premoženjem.

4. Zatorej pozor posestniki — udje trgovske obrtne zadruge! Ne dajajte nikomur pooblastila za občni zbor; pomislite, da neomejena zaveza lahko spravi človeka v veliko nesrečo. Kdor je dal pooblastilo, naj je torej mahoma preklicie in naj pride sam osebno k občnemu zboru. Posestniki, varujte sami svoje premoženje! (Dalje pride.)

Katoliško društvo slovenskih učiteljic na Primorskem je imelo dne 7. oktobra v Gorici 22. zborovanje.

Duhovni voditelj, velečastitljivi g. dr. prof. Jožef Pavlica je govoril o žalostnih razmerah med duhovščino in učiteljstvom. Med uzroki tega dejstva je posebno navedel absolutizem in sovraštvo proti duhovnikom nekaterih modernih učiteljskih voditeljev kakor Diesterweg in Dittes.

Počastil je zborovanje tudi velečastitljivi gospod kaplan mestne župnije pri sv. Ignaciju, Alojzij Kovačič. — Gospica Hrovatin je pela Nedved-ovo „Pogled v nedolžno oko“. — Sklenilo se je, da bode društvo kot reden člen pristopilo „Slomšekovi zvezi“.

Dne 10. oktobra ob 7. uri bode duhovni voditelj maševal za rankega člena g. kan. Andreja Marušiča, h kateri sv. maši so družtenice povabljene. Pevski tečaj začne dne 11. oktobra pod vodstvom gospice Bagnalaste.

Za redne člene, ki niso do 7. dne oktobra t. l. še naredile izpit sposobnosti za učiteljstvo, razpisanih je 40 K za najboljši sestavek o predmetu:

„S katerimi predvajami pripravljamo učence prvega razreda na pravi pouk?“
Spisi se naj vložijo do zбора meseca marca.

Pisateljice ne smejo imenovati svojega imena na sestavke ne zunaj ne znotraj; ampak sestavku na čelo se za piše geslo. Pisateljica naj priloži zapečaten zavoj, na katerem bo zapisano zunaj geslo, znotraj pa ime. Nagrada se podeli v zboru meseca aprila, vendar le tedaj, kadar ste vložili najmanj dve učiteljici svoja spisa.

Obdarovani spis mora pisateljica za predavanje v našem društvu izročiti arhivarinji.

Za Alojzijevečee: preč. g. Iv. Kodre 30 K; sl. županstvo Vojsčica 5 K; Bl. g. Al. Sorč. c. kr. poštar v Boveu, mesto venca na krsto nepozabnega g. dekana Fr. Ilovarja 10 K; „nekdo“ 20 K; N. N. 6 K; F. S. 2 K.

Ceciljansko društvo nakupilo je novo izšlih „cerkvenih pesmaric“ slovečega skladatelja g. D. Fajgeljna, da bi z njimi napravilo dobrodošlo darilo svojim udom. Ud pa je vsaki, ki je ali uže poslal udnino 2 K. za t. l. ali jo doposlje do koncem decembra.

Za kratek čas.

So. — „Soča“ nam je zamerila, ker smo v zadnjem listu onikali, češ, da je to klečeplastvo. Da bo Gabršček molčal, hočemo danes tudi o njem tako spoštljivo pisati: G. Gabršček so v ponedeljek sedeli na zatožni klopi. Zapretili so bili namreč dr. Gregorčiču, da si bodo, pozabivši svoje družine, sami poiskali „zadščenjca“. Pretili so tudi, kakor so pričje povedale, da ga bodo na ulici oklofutali, pa niso tako hudo mislili v svoji spoštljivosti in zato so bili milostno oproščeni.

Radovednost. — Sodnik: „Vi torej želite, da počakamo sē sodbo, dokler vaš odvetnik ozdravi? Ali vi ste bili pri tatvini zasačeni in ste tatvino sami priznali; jaz pa sam ne vem, kako bi vas mogel odvetnik zagovarjati.“ „To je ravno, gospod sodnik, kar bi tudi jaz rad vedel.“

Zahvala in priporočilo.

Povodom smrti predragega mojega očeta

Jožefa Dermastia, posestnika v Ljubljani.

došlo je meni kakor celi obitelji toliko izrazov sožalja, da se ne morem vsakemu posebej zahvaliti. Zato tem potom izražam vsem svojo iskreno zahvalo.

Duhovne sobrate pa prosim, da se spominjajo pokojnega mojega očeta pri sv. maši in molitvi. Bog jim povrni!

V Solkanu, 17. oktobra 1900.

Ivan N. Dermastia, kaplan.

NAZNANILO.

Podpisani naznanjam p. n. občinstvu, da sem prevzel staroznano gostilno

grofa Coronini-ja v Št. Petru pri Gorici.

Skrbel bom za dobro pijačo ter za okusna gorka in mrzla jedila.

Za mnogobrojen obisk se priporočam z odličnim spoštovanjem

Ivan Mežek.

Anton Obidič,

čevljar

Semeniška ulica hiš. št. 4 Gorica, priporoča se

za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici

odlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. In v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetinjo izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljubneje.

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. — Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapetarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegantnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

Josip Blokar

na trgu svetega Antona št. 11. v Gorici.

Priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. — Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Sveče I. in II. vrste. — Vino v butilkah n. pr. Malaga, Marsala, Ciper, Burgunder itd.

Postrežba točna. Cene zmerne.

Iščem dva učenea za mizarsko obrt.

Anton Marguč, mizar v Škofji Loki.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izbiri, kakor: sukno, platno, prlenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce, Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Nova delavnica cerkvenih posod in orodja.

Gorica, magistratna ulica št. 8.

Podpisani vsvoja si naznanja pred duhovščino, da je odprl novo delavnico cerkvenih posod ter se priporoča za naročbe svečnikov, svetilnic itd. v vsakovrstni kovini in v vsakem slogu po najnižjih cenah.

Ker se nima ilustrovanih cenikov, pošlje po želji preč. duhovščini obrise raznih posod in orodja.

Priporoča se tudi za popraviljanje rabljenih reči, jih zopet posrebi in pozlati tako, da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje strelovode po najboljših iznajdbah in popravlja že rabljene.

Edini
Frane Leban,
srebrar.

Važno za vsakega!

Važno za vsakega!

Važno za vsakega!

Prodajalnica po najnižjih cenah, dokler je še kaj v zalogi!

Dobiva se za:

gld. 2.20 nikelnova anker remonter ura s posebnim franc. verižico in tokom.
gld. 4.65 prava srebrna rem. ura s posebnim ameriško verižico in tokom.
gld. 4.90 prava srebrna rem. ura za gospe s posebnim angl. verižico in tokom.
gld. 11.70 prava 14 karatna zlata remont. žepna ura, z baržun. skatlo in eleg. verižico.

Za vsako uro 3 leta poročstva.

gld. 1.50 pravi 6 karatni zlati prstan in en lep klanec.
Pošilja tudi proti povzetju ali proti predplačilu zneska. Kar ne ugaja, se vzame v 8 dneh nazaj in se koj vrne dočleni znesek, takó da kupec ni v zgubi.

Bratje Hurviz, kupčija izvoza, Krakau Stradom 17

Bogato ilustrovani zapisniki cen za ure, nakite, zlato, srebrno in kineško-srebrno blago po znižanih cenah se dobivajo brezplačno in poštne prosto. Agenti se iščejo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8 priporoča

priprana bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

brških, dalmatinskih in isterskih vina n. pr. gradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Mirodilnica (drogerija)

v Tržni ulici

v posloplju okrožnega sodišča je bogato založena

z blagom najboljše vrste

ter more na drobno in debelo po skromnih cenah postreči kmetovalcem in obrtnikom, gospodarjem in gospodinjam in vsem zasebnikom ki potrebujejo mirodilniškega blaga.

Posebno se priporoča cerkvenim oblastvini, županstvom, uradom, solskim vodstvom, društvom, javnim in privatnim zavodom, tvornicam, mojstrom, trgovcem, živinozdravnikom, pirotehnikom itd. — Priporoča zlasti barve suhe in oljate, aniline in lesna barvila za obleko, bronza; pokosti (lake), sušilo, zamasko (kit), votlic, razne krede, fini cement portlandski, čopiče, ščetki, oterabe za noge, šablone, zamaške, gobe milo, sveče, vžigalice, petrolej; najfineje žeplo in bakrani vitrijol; cavi in druge reči iz kavčuka (galose), razne soli, zdravilna zelišča, mineralne vode, cedilke, (gume), cerkveno kadilo in kot primeso dišeči storaks; razna čistila, gladila in mazila; prepase za kilo, obveze in drugo kirurško opravo, pogačo za pse; toaletno milo in drugo lepodišeče blago (parfumerije); potrebščine za fotografije itd.

Prva slov. trgovina z železjem Konjedic & Zajec

prej G. Darbo

Gorica, pred nadškofijo št. 9.

Priporočata po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa in ploščevine raznega obrtniškega, poljedelskega, vinogradskega in pobišnega orodja. Prevzemata naročila za vse stavbe in podjetja. Glavna zaloga za Gorico in okolico izdelkov c. kr. priv. tovarne; pripoznana zaloga najboljših kotlov od g. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga najboljšega koroskega askalon in brescian jekla. — Zaloga Portland in roman cementa. — Česar ni v zalogi, pri-skrbi se nemudoma.

Kupujeta staro železo in kovino po najvišjih cenah.

Vsako naročilo se izvrši nemudoma in vestno.

Artur Makutz,

klepar v Ozki ulici (Via Stretta), se priporoča slavnemu občinstvu. Izdeluje vsakovrstna kleparska dela.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Nikaka

skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, češnjavec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr. — Razpošiljam proti predplačilu v znakmah ali poštini nakaznici: po poštnem povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljati pride-nem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,

Trst, Via Belvedere št. 23